

“ГУЛЬНІ” ПАЦУКОЎ

ЯК АД ІХ
НЕ ПАМЕРЦІ

СТАР. 3

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ТУТ ЦЯПЕР

КРОПКА НАВУМАВА

НЕПАТАПЛЯЛЬНЫ
МИНІСТР

СТАР. 4

23.12-29.12.2009 г.

ЯКІМ СТАЎСЯ 2009 ГОД ДЛЯ ПРАДПРЫМАЛЬНІКАЎ

Ужо можна і трэба падсумаваць вынікі гэтага года для дробных і сярэдніх прадпрымальнікаў, а таксама акрэсліць для іх перспектывы развіцця ў 2010 годзе.

плюсы

ПЛЮС 1.

Старшыня Мінскага сталічнага саюза прадпрымальнікаў і працадаўцаў **Уладзімір Карагін** публічна заўважыў, што 52 пункты са 145, якія змяшчае Нацыянальная платформа бізнесу, былі ўладамі выкананы, што сведчыць аб пэўнай лібералізацыі заканадаўства для ўсіх зацікаўленых бакоў.

ПЛЮС 2.

Асобныя мясцовыя чыноўнікі (Бабруйск, Орша, Барысаў, Віцебск і інш.) пачалі размаўляць на нармальнай мове з прадпрымальнікамі, а не адразу настаяўляць на іх “наган” у спрэчных ситуацыях. Гэта тычыцца і арэндных ставак, і нейкіх рабочых момантаў.

ПЛЮС 3.

Перасталі бачыць у прадпрымальніках “вашывых блоў” і дзяржавуныя сродкі масавай інфармацыі, якія на працягу апошніх 15 гадоў фарміравалі ў тых жа чыноўнікаў і радавых спажыўцоў негатыўнае ўяўленне пра іпэшнікаў. На думку кіраўніка руху “За свабоднае развіццё прадпрымальніцтва” **Віктара Гарбачова**, гэтаму ў значнай ступені паспрыяла

Сёлета прадпрымальнікі асабліва не баставалі, але гэта не азначае, што яны не захочуць гэтым займацца ў наступным годзе

тая акаличнасць, што “падчас крызісу дзяржава пачала шукаць ратаванне і ў нас”.

ПЛЮС 4.

Быў уведзены мараторый на “веерныя” праверкі прадпрымальнікаў, што істотна знізіла ступень іх палітычнай актыўнасці. Іншынікі правяраліся толькі “на наводцы”.

МІНУСЫ

МІНУС 1.

У 2009 годзе нават узмечнілася лабіраванне інтэрсаў буйнога бізнесу. У такіх гаратах, як Салігорск, Баранавічы, Марілёў, Слонім і Барысаў былі ліквідаваны мясцовыя

рынкі і рыначкі, а на іх месца прыйшлі буйныя бізнесмены. Зразумела, па якой схеме гэта рабілася.

МІНУС 2.

З таго, што было наабяздана дробнаму і сярэдняму бізнесу ў заканадаўчым плане, на справе амаль нічога не зроблена ці перанесена на наступны год. Так, закон аб дробным і сярэднім прадпрымальніцтве плануецца прыняць у 2010 годзе. Вясной гэтага ж года будучы разглядаць і магчымую адмену ліцэнзіавання шматлікіх відаў прадпрымальніцкай дзейнасці.

МІНУС 3.

Індывидуальных прадпрымальнікаў актыўна “выпіхваюць” з рознічнага гандлю харчовымі прадуктамі, алкагольнымі напоямі і тытунёвымі вырабамі. Купіць піва ці цыгарэты ў кіёсках у Мінску цяпер амаль немагчыма, што стварае дадатковыя нязручнасці для радавых спажыўцоў.

Заканчэнне на стар. 3

ДАВЕДКА ТІЦ

Згодна з рэйтынгам “Выплата падаткаў-2010. Сусветная карціна”, прасцей за ўсё плаціць падаткі на Мальдывах, у Катары, Ганконгу і ААЭ, а самае складанае падаткабляданне — у Беларусі (183 месца), Венесуэле (182) і Украіне (181). Расія ў гэтым рэйтынгу заняла 129 месца. Каб заплаціць падаткі (усяго 11), расійскай кампаніі патрабуецца ў сярэднім 320 гадзін у год.

Для параўнання: на Мальдывах падаткаплацельшчыку неабходна заплаціць толькі адзін падатак, а ў Беларусі — 107. Мальдыйская кампанія практычна не траціць на гэта час, а беларуская адвадзіць на выплату падаткаў 900 гадзін у год.

SOS!

ЧТО МОЖА ЗРАБІЦЬ ПАКЛЁП

Пасля публікацыі ў мясцовай афіцыйнай газеце “Наша Талачыншчына” ў жанчыны ад стрэсу здарыўся разрыў аорты.

Прычынай таго, што ў 40-гадовай жыхаркі вёскі Звенячы Талачынскага раёна не вытрымала сэрца, стала публікацыя ў раённай газете, дзе жанчыну назвалі алкаголічкай. Газета апублікавала справа здачу арэйдзе інспекцыі па справах непаўнолетніх, паведамляе сайт orsha.belarda.org.

На самай справе, жанчына алкаголь не ўжывала, але інспекцыя ў яе дом прыходзіла, таму што яна маці траіх дзяцей і жыве даволі бедна. Сама яна працеваляла ў СВК “Звенячы”, а муж — на чыгунцы. Зразумела, што эканамічна становішча сям'і было не самым лепшым.

Нягледзячы на трагедыю, газета не прызнае памылкі ў артыкуле і не збираецца пісаць абвяржэнне. Рэдактар абвінавачае інспекцыю: маўляў, яна дала няправільныя звесткі. Інспекцыя свайго слова яшчэ не сказала.

А дзеці засталіся без маці...

ЧАМУ СТАЛІН НІЯК НЕ МОЖА «ПАМЕРЦІ»?

У ТЭМУ

21 снежня споўнілася 130 год з дня нараджэння Іосіфа Сталіна — асобы, якую можна назваць самай супярэчлівай у гісторыі Расіі XX стагоддзя. Між тым традыцыйныя трактоўкі палітыкі Сталіна даволі выразна дзеляцца на два тыпы: рэзкая крытыка і асцярожная пахвала.

Асона Сталіна ў агляднай будучыні наўрад ці атрымае адназначную ацэнку. Гісторыкі, палітолагі, праваабаронцы, асабліва расійскія, ламаюць коп'і — кім жа быў гэты чалавек? Нацыянальным лідарам? Бязлітасным тыранам? Дальнабачным стратэгам ці крывавым дэспатам?

А што думаюць з гэтай нагоды беларускія эксперты і простыя людзі?

ВАЛЯНЦІН АКУДОВІЧ, ФІЛОСАФ:

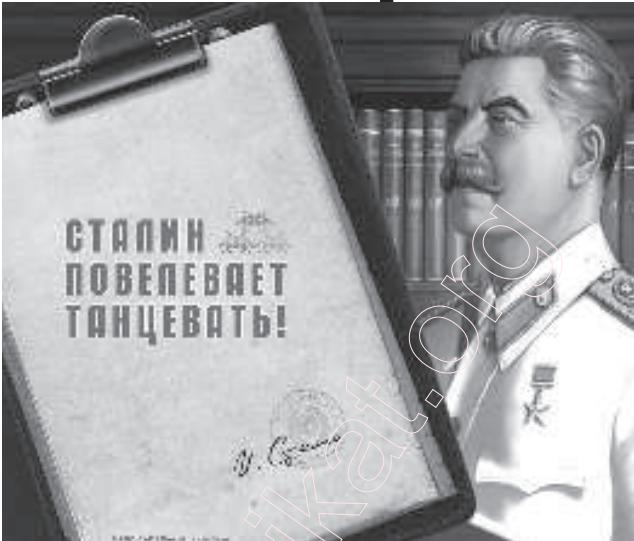
“СТАНОВІЦЦА СТРАШНА АД ЯГО ЎСХВАЛЕNNЯ”.

— Самы прости шлях да бессмяротнасці — гэта нарабіць людзям бяды і такія шкоды, каб яны пра яе не забыліся да канца свету. Альбо зрабіць вялікае добро, як Хрыстос. Што добра і вялікага зрабіў Герастрат, спаліўшы храм Артэміды? Але памяць пра яго жыве, як і памяць пра Нерона, які спаліў Рым. Чалавецтва ніколі не забудзе Гітлера, як бы камусьці ні хацелася. Але рэч не ў тым, што мы іх не забудзем, а ў тым, як мы ставімся да таго, што яны нарабілі. І ў сённяшняй Расіі мяне палохаюць не маргіналы, якія абагаўляюць Сталіна, а тое, што большасць расійскага народа ў цэлым становічча, альбо, як мінімум, лаяльна ставіцца да жахлівага даробку Іосіфа Вісарыёнаўчы. Мяне надзвычай палохае тое, што Сталін знаходзіць сваіх прыхільнікаў не сярод вычварэнцаў, а ў народных масах. Такі народ немагчыма не баяцца. Нават, калі ты яго любіш.

МІКОЛА КРЫВАЛЬЦЭВІЧ, ГІСТОРЫК:

“СТАЛІН БУДЗЕ ЖЫЦЬ”.

— Зайсёды сярод людзей жыве ідэя, думка і спадзяванне на моцнага кіраўніка, на дыктатара. Нават калі ўзяць народы з вялікай гістарычнай перспектывай і традыцыйнай дэмакратыі, скажам, грэкаў ці рымлян, то ў іх зайсёды ішла барацьба паміж рознымі часткамі грамадства за тое, што пераможа, — дэмакратыя ці дыктатура. І многія філосафы старжытнасці ідэалізавалі дыктатуру. Лічылі, што гэта выйсце з самых цяжкіх сітуацый. Асабліва сярод людзей, пазбяўленых уласнай, грамадской і дзелавой ініцыятывы. Частка людзей не спадзяеца на свае сілы, а спадзяеца на таго, хто будзе мудра, жорстка кіраваць. З іншага боку, нельга забываць, што мы апынуліся ў такай сітуацыі, калі нас прымушалі ідэалізаваць дыктатуру і гвалт. Бо мы ўвайшлі ў склад Расіі, дзе перспектывы дэмакратыі жыла толькі сярод невялікай часткі адукаванага насельніцтва, якая ідэалізавала Захад. Нам была навязана мадэль савецкай дыктатуры. Таму вобраз моцнага дыктатара, які не абмежаваны ў сродках, не абмежаваны мараллю, гатовы прыносіць у ахвя-

Фенамен І. Сталіна яшчэ доўга будуць разгадваць

ру жыцці людзей, будзе час ад часу ідэалізацца. Як бы мы ні стараліся, як бы ні тлумачылі людзям, Сталін будзе жыць у большай ці меншай ступені як образ кіраўніка сапраўднага, мудрага і дастойнага свайго часу.

МАЯ КЛЯШТОРНАЯ, НАВУКОВЫ КІРАЎНІК МЕМАРЫЯЛЬНАЙ ЗОНЫ “КУРАПАТЫ”:
“ДЛЯ МНОГІХ ГЭТА СІМВАЛ ДЗЯЦІНСТВА І ЮНАЦТВА”.

— Чаму Сталін жыве для ветэранаў, гэта зразумела — яны змагаліся

за шчаслівае жыццё, як яны яго разумелі. Ён застаецца для іх сімвалам іх веры. Я вырасла ў лагеры. У нашым дзіцячым бараку на куце быў чырвоны сцяг, бюст Сталіна, і малітва наша была такая: “Спасибо товарищу Сталіну за наше счастлівое детство!” Але тое шчасце мы не разумелі. Я потым размаўляла з людзьмі, якія жылі са мной ў адным бараку. Яны не адступаюцца ад гэтых слоў. Нас прымалі ў піянеры ў спецпасёлку НКУС, сярод лагерных баракаў. І я адчувала гордасць, што ў дзевяць гадоў ужо стала піянеркай. Ганарыліся Сталінім і многія дарослыя, якія вынеслі страшэнныя пакуты ў тых лагерах. Напэўна, Сталін для многіх — гэта сімвал дзяцінства і юнацтва, калі ўсё было нападзе.

УЛАДЗІМІР МАЦКЕВІЧ, ПАЛІТОЛАГ:

“НЕЛЬГА МАЎЧАЦЬ”.

— Вельмі цікава апісваецца ў кніжцы Дзялякава “Аповесць пра перажытае” генерал Тодарскі, які сядзе разам з белымі афіцэрамі. Ён абараняў Сталіна і ўсхваляў яго. І адзін з белых афіцэраў кажа Тодарскому: “Ты як карась: цябе смажаць, а ты крычыш: “Смачна пахне”. Вось такая псіхалогія і дазваляе прыводзіць аўтарытарных дыктатараў да ўлады. Яна іх падтрымлівае і пасля смерці. Галіч у свой час пісаў, як праз некалькі гадоў пасля смерці Сталіна зэкаў вывелі ноччу зруйнаваць помнік яму. Яны руйнуюць і плачуть. “Все стоим, ревмі ревём, і ВОХРОвцы, і зэкі”. Вось гэты феномен існуе і будзе існаваць. Ён карэніцца ў комплексах, што перадаюцца ад пакалення людзей, якія выхоўваліся з адчуваннем того, што яны самі па сабе нічога не вартыя, але ж ім нехта штосьці павінен. Гэтае адчуванне і стварае ідалаў. І гэтыя балваны і куміры потым пераследуюць усё жыццё і іншых людзей. Некаторыя разумеюць глупства і маўчачы, а вось такія закамплексаваныя гавораць уголос. І падаецца, што грамадская думка ўся такая.

Мы павінны супрацьстаяць закамплексаваным людзям. Калі наўпёрк не будзе пагаджацца, яны не змогуць хваліць Сталіна. Так было падчас перабудовы — сталіністы захоўваліся, але ж яны маўчалі, таму што пераканаўчы гучала іншае меркаванне. Значыць, не трэба хаваць сваіх поглядаў.

Заканчэнне.
Пачатак на стар. 1

МІНУС 4.

Як сцвярджае той жа Гарбачоў, на так званых мэтавых праверках прадпрымальнікаў дзяржава "адбіла" свае гроши буйнымі штрафамі ад 1 да 100 тысяч долараў.

МІНУС 5.

Нягледзячы на тое, што саміх індывідуальных прадпрымальнікаў стала больш у параўнанні з 2008 годам (227 000 супраць 221 000), "драконаўскія" ўмовы іх дзеянасці, уведзеныя дзяржавай параўнальна нядаўна (абменаванне колькасці наёмных работнікаў, ускладненне падатковай сістэмы і.г.), засталіся. А павалічылася колькасць іпшнікаў толькі таму, што з-за крызісу і адчую людзі

ЯКІМ СТАЎСЯ 2009 ГОД ДЛЯ ПРАДПРЫМАЛЬНІКАЎ

з заводаў вырашылі падацца на рынкі.

ПРАГНОЗ НА 2010 ГОД

Уладзімір Карагін лічыць, што ён будзе горшы за 2009-ты — маўляў, камерсанты чакаюць другой хвалі

крызісу. Прычыны наступныя: зніжэнне пакупніцкай здольнасці грамадзян, складанасці ва ўзаемаразліках, дарагі банкаўскія крэдыты, рост канкурэнцыі. Плюс незразумеласці будучага Мытнага саюза

паміж Беларуссю, Расіяй і Казахстанам.

Віктар Гарбачоў таксама нічога добра не чакае ад наступнага года: "Арэндная плата для нас, магчымы, не дзе з лютага павысіцца на 10—15%. Ніякіх падатковых паслабленняў, перакананы, не чакаецца. Грамадскія аб'яднанні прадпрымальнікаў "не пад уладай" рэгістраўць не будуць — фактар прэзідэнцкіх выбараў у краіне. Разнарадкі на аўтамашынах будуць мець месца".

ВІКТАР АЛЯШКЕВІЧ

КОШТЫ НА ТАВАРЫ НА РЫНКАХ

Як мяркую Гарбачоў, цягам будучага года гэтыя кошты (у рублях) павысяцца адсоткаў на 40: "Мы ў сваёй дзеянасці толькі плыўём у фарватэры дзяржаўнай цэнавай палітыкі. А то, што адбудзеца паступовая дэвальвацыя нашага рубля і вырасце інфляцыя, сумнівацца не выпадае".

«ГУЛЬНІ» ПАЦУКОЎ

Апошнім часам амаль звычайнай з'явай сталі ўкусы пацукоў (дзікіх і хатніх), ахвярамі якіх штомесяц становяцца па некалькі чалавек.

БЫЦЦАМ БЫ ДРОБЯЗЬ...

Між тым праблемы ад укусу сінантропных грызуноў (пацукоў і мышэй) могуць быць не меншымі, чым ад энцэфалітнага кляшча. У гэтым выпадку трэба лічыць кожную гадзіну і неадкладна звяртацца да ўрача.

Так параўнальна нядаўна і пасправавалі зрабіць сталічныя жыхары (сям'я Сакалоўскіх), да якіх у кватэру, што на шостым паверсе, ноччу ў суботу завітаў пацук. Ён ўкусіў за палец гаспадара кватэры Яўгена Сакалоўскіх адразу патэлефанаўвалі ў "хуткую дапамогу", дзе ім парапілі апрацаўваць рану ёдам і звярнуцца ў дзяжурны траўмапункт па месцы прапіскі.

— І што вы ноччу з таким глупствам бегаеце? — сустрэла Сакалоўскіх дзяжурны ўрач траўмапункта пры 19-й паліклініцы

УВАГА!

Медыцынскія ўстановы Беларусі рэкамендуюць грамадзянам, якіх пакусалі хатнія ці дзікія жывёлы, неадкладна звяртацца за дапамогай. З пачатку гэтага года афіцыйна зарэгістравана ўжо 1032 такія выпадкі. Штомесяц прыходзіць прыкладна 150 пакусаных грамадзян. У асноўным скардзяцца на сваіх хатніх любімцаў — катоў і сабак, але за апошнія тры месяцы звярнуліся людзі, якія пацярпелі ад укусаў ільва, малпы і поні, што ўтрымліваюцца ў сталічным заапарку.

Мінска, адчыніўшы дзвёры. — Калі хочаце, магу забінтаваць, а пакуль ідзіце спаць. У панядзелак у антырабічны кабінет сходзіце, калі так спалохаліся, — і зачыніла дзвёры.

КАРЦІНЫ З ФІЛЬМА ЖАХАЙ

У нядзелю Яўген і Людміла сталі тэлефанаваць ва ўсё ўстановы, каб даведацца, што ім усё ж такі рабіць. Высветлілася, што пазбавіць людзей ад жывёліны могуць толькі па заяўцы ад арганізацыі, якая абслугоўвае дом, дзе жывуць Сакалоўскія. Прыймы, пацука проста атруяць, бо адловам грызуноў ніхто не займаецца.

Так і не даведаўшыся, куды здаць пацука і што рабіць, Сакалоўскія пaeхалі ў бальніцу хуткай медыцынскай дапамогі, а адтуль — у 9-ю бальніцу, дзе Яўгену сказалі неадкладна лажыцца на лячэнне. Але Сакалоўскія вярнуліся дадому — лавіць пацука. Падчас "палявання" жывёліне парапілі хвост, і санвуゼл стаў нагадваць карціну з фільмаў жахаў — сцэны і падлога заліваліся крывёю.

Людміла Сакалоўская ўсё ж такі ўладкаўала пацука на каранцін у ДУ "Мінгарвэтстанцыя". Дарэчы, калі ён жывёла на той час была мёртвая, аналіз на шаленства зрабілі б неадкладна.

Чалавек павінен назіраць за жывёлай у хатніх умовах, ізоляваўшы яе ад людзей, — распавёў Сяргей Сямака, урач-эпізаатолаг ДУ "Мінгарвэтстанцыя". — Але мы ідзём наустрач грамадзянам, прымаючы іх пітомцаў да сабе.

Сям'я Сакалоўскіх доўгі час была ў разгубленасці.

Вось што нарабіў адзін пацук...

ВАКЦЫНАЦЫЯ — НЕ ПАНАЦЭЯ

Пакуль Яўген, Людміла і Насця Сакалоўскія хадзілі на прыём у антырабічны кабінет, каб высветліць, ці не будзе наступстваў ад магчымага контакту з крывёй грызуна, з ветэрынарнай станцыі прыйшла навіна — пацук збег з-пад нагляду... Цяпер Сакалоўскія ўсёй сям'ёй праходзяць курс прафілактычных уколаў, якія па графіку зоймуць калія паўгода.

— Самі ўрачи не вельмі ахвотна пагаджаюцца на ўколы, бо ведаюць, што вакцина для прафілактыкі шаленства неідэальная і значна аслабляе імунітэт. Да таго ж няма стопрацэнтнай гарантыві, што лекі падзейнічаюць, — дадаў Сяргей Сямака.

Спецыялісты Цэнтра прафілактычнай дэзінфекцыі, якія займаюцца ўлікам колькасці сінантропных грызуноў, лічаць, што сітуацыя з гэтымі жывёламі здавальняючая. Інтэнсіўнасць засялення грызунамі Мінска застаецца нязменнай у апошнія чатыры гады — 1,8 асобіны на 1000 м².

Прайду, без дакладнага адказу застаецца наступнае пытанне: чаму ж тады ніхто не змог падкаваць Сакалоўскім, што рабіць у іх, мякка кажучы, нестандартнай сітуацыі?

ІРЫНА СІНІЦА.

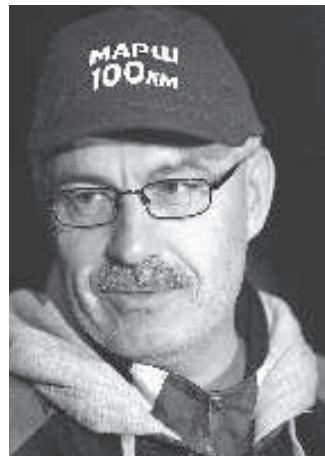
Фота аўтара і з сямейнага архіву

Напярэдадні Алімпіяды ў Ванкуверы беларускі хакей "асірацеў". Былы міністр унутраных спраў Уладзімір Навумаў сышоу у адстаўку з пасады старшыні хакейнай федэрацыі, якую ўзначальваў 8 гадоў.

НЕПАТПЛЯЛЬНЫ МІНІСТР

Такім чынам, паставлена кропка ў кар'еры аднаго з найбольш паспяховых беларускіх сілавікоў. Праўда, слова "паспаховым" у дадзеным выпадку адекватнае толькі ў пэўным кантэксле, бо нейкіх надзвычайных перамог над злачыннасцю міністр Навумаў не атрымаў. Наадварот, гучныя справы кшталту выхуху 4 ліпеня 2008 года ці знікнення апазіцыйных палітыкаў у 1999-м пры ім так і не былі раскрыты.

Зрэшты, верагодна менавіта гэта і дазволіла Навумаву стаць адным з самых паспаховых з пункта гледжання часу, цягам якога ён кіраваў МУС. На пасаду міністра ён быў прызначаны ў 2000 годзе. І неўзабаве ўзнікла сітуацыя, якая шмат што тлумачыць. Намеснік міністра ўнутраных спраў Мікалай Лапацік напісаў свайму новому шэфу рапарт пра тое, што Юрый Захаранку і Віктара Ганчара "нейтралізаваў" тагачасны камандзір спецыяльнага аддзела хуткага рэагавання (гэта структура больш вядома па абрэвіятуры СОБР) Дэмітрый Дэмітрыевіч Паўлічэнка па загадзе Віктара

Шэймана, які тады ўзначальваў Раду бяспекі.

АСАБІСТАЯ АДДАНАСЦЬ КАШТУЕ ДОРАГА

З таго, што мы ведаем, можна зрабіць наступныя высьновы: паміж двумя сілавымі кланамі ўзнік канфлікт. Старшыня КДБ Уладзімір Мацкевіч і генеральны прокурор Алег Бажэлка спрабавалі паваліць Віктора Шэймана. Арышт Дэмітрыя Паўлічэнкі быў пунктом невяртання. Хтосьці мусіў пацярпець паразу і сысці. Ролю арбітра Лукашэнка выканаў прадбачліва: ён загадаў выпусціць са следчага ізалятара Паўлічэнку і звольніў Мацкевіча з Бажэлкам.

У той гісторыкі Навумаў не падтрымаў "бунтароў" і

прадэманстраваў асабістую адданасць кірауніку дзяржавы. Лукашэнка гэта ацаніў. Менавіта таму Навумаву шмат што дараўвалася, хаця скандаляў у МУС хапала. Чаго варты адзін "жывы шчыт", калі супрацоўнікі ДАІ, каб спыніць п'янага кіроўцу Рамана Менцюка, перагарадзілі яму дарогу легкавікамі, у якіх знаходзіліся людзі.

Максімальным пакараннем, якое атрымаў Навумаў за 9 гадоў на пасадзе міністра (неверагодны тэрмін для беларускіх сілавікоў, якіх Лукашэнка тасуе рэгулярна), была вымова. І нават калі было прынята рашэнне пра адстаўку "непатапляльнага", яму дазволілі сысці "па ўласным жаданні". У красавіку 2009 года Навумаў напісаў рапарт на звальненне. Праз пару дзён Лукашэнка ў нехарактэрнай для яго ласкавай манеры патлумачыў, што міністр "жудасна стомлены", праз гэта мае проблемы са здароўем, і яго трэба адпустыць, а не "дабіваць".

МИНА ЗАПАВОЛЕНАГА ДЗЕЯННЯ

"Жудасна стомлены" Навумаў засяродзіўся на працы ў хакейнай федэрацыі, дзе развіў кіпучую дзейнасць. Ён дамогся пераезду ў Беларусь канадскага трэнера Глена Хэнланна. Той цягам некалькіх

гадоў паспяхова ўзначальваў нашу нацыянальную зборную. Але ўвесну 2009-га заакіянскуму спецыялісту прапанавалі яшчэ і пасаду койца мінскага "Дынама".

Як высветлілася пазней, гэта была "міна запаволенага дзеяння", закладзеная пад беларускую кар'еру не толькі Хэнланна, але і Навумава. Мінскае "Дынама" ў чэмпіянаце Кантынентальнай хакейнай лігі гуляла нестабільна. Да таго ж унікальная шмат наракання ў на тое, што вядучыя ролі ў клубе былі аддадзены легіянерам: адных фінаў у камандзе было шасцёра.

Цярпенне кірауніцтва краіны скончылася хутка. Праз месяц і тыдзень пасля пачатку чэмпіянату Хэнлан быў звольнены з мінскага "Дынама". А яшчэ праз два тыдні канадзец пакінуў і зборную Беларусі, якая, такім чынам, за тры месяцы да Алімпіяды засталася без галоўнага трэнера.

За гэты скандал мусіў нехта адказаць. Паколькі запрашэнне Хэнланна ў Беларусь было ініцыятывой Навумава, яго і прызначылі "стрэлочнікам". Праўда, ізноў жа дазволілі звольніцца ціхенъка, без разносу.

Цяпер Навумаў нібыта збіраецца займацца нейкім бізнес-праектам у Москве...

ВАЛЯНЦІН СЫЧ

ЗНАДТА ДАРАГІ ГРУЗ

Зброя з Паўночнай Карэі, якую знайшлі на борце самалёта "Іл-76" на мінульмі тыхдні ў Бангкоку, прызначалася для Ірана, піша амерыканская газета "The Wall Street Journal".

Паводле звестак газеты, эксперты з ЗША і Бельгіі, якія спецыялізујуцца на расследаванні выпадкаў незаконнага гандлю зброяй, атрымалі доступ да плана палёту самалёта.

Дакумент сведчыць, што "пасля Банг-

кока самалёт павінен быў спыніцца для дазапраўкі на тэрыторыі Шры-Ланкі, Аб'яднаных Арабскіх Эміратоў і Украіны, а потым выгрузіць груз у Тэгеране. Прадстаўнікі Ірана не адреагавалі на просьбу пракаментаваць гэтую інфармацыю", — піша газета.

"Улады Тайланда сцвярджаюць, што атрымалі мала інфармацыі пра эkipаж самалёта. Як кажуць члены эkipажа, ім паведамілі, што груз з'яўляецца абстаяваннем для здабычы нафты. Па іх словаў, яны

Тайская турма не цукар

не ведалі, што на самай справе перавозяць зброю", — сцвярджае "The Wall Street Journal".

Як паведаміў "Тут і цяпер" падпалкоўнік ваенна-паветраных сіл у запасе Iгар П., кошт затрыманага грузу можа вагацца ад мільёнаў да некалькіх дзясяткаў мільёнаў долараў. Для нашага земляка Міхаіла Петухова, члена затрыманага тайландскімі ўладамі эkipажа, гэты груз сапраўды стаўся дарагім...

СЦЯПАН БАШУРА

ДА ВЕДАМА

Самалёт "Іл-76" (бартавы нумар 4L-AWA) з амаль 40 тонамі зброя, у тым ліку ручнымі гранатамётамі і пераноснымі зенітна-ракетнымі комплексамі, быў затрыманы 12 снежня ў аэрапорце Дон Мыанг у Бангкоку, дзе прыземліўся на дзапарапраўку.

Пад вартай застаўца грамадзянін Беларусі Міхail Петухоў, грамадзяне Казахстана Віктар Абдулаеў, Віталь Шумкоў, Аляксандар Зрыбнер і Ільяс Ісакаў, передае "Інтэрфакс".

ЦІ З'ЯВІЦЦА Ў НАС ЖАНЧЫНА ГОДА-2009?

**АПАЗІЦЫЯ НЕ ЗДОЛЬНА
АБ'ЯДНАЦЦА ВАКОЛ
ЖАНЧЫНЫ**

Так лічыць старшыня незарэгістраванай жаночай партыі "Надзея" **Алена Яськова**.

"Паўзруёні эканамічнага развіцця любой краіны можна меркаваць пра становішча жанчын, — спрабуе падвесці вынікі года Алена Уладзіміраўна. — Канешне, калі гаварыць у цэлым, з улікам крызісных з'яў, то жанчынам і ў эканамічным, і ў псіхалагічным сэнсе было няпроста. Прастойвалі прадпрыемствы, многія жанчыны былі звольнены з працы пасля заканчэння тэрміну контрактаў. Я, дарэчы, ведаю шмат такіх прыкладаў. На пачатку года абваліўся рубель, знізіліся памеры дапамог і пенсій. І калі перамены не да лепшага, і не бачна перспектывы, то, канечнэ, жанчынам цяжэй. Но на нас, як вядома, ляжаць усе клопаты: лёс і дзяцей, і краіны. Будучы год, мяркуючы па праектах урада, таксама будзе няпростым. Эта значыць жанчынам будзе нялёгка..."

Аднак павінна заўважыць, што, нягледзячы на складанасці, беларускія жанчыны не сталі менш прыгажэйшымі".

Алена Яськова кажа, што нікога ў Беларусі не можа назваць жанчынай года.

"Я вось займаюся жаночым рухам, і вакол мене — працьма разумных, прыгожых таленавітых жанчын, — гаворыць яна. — Але я б не стала вылучаць кагосьці з іх. І сярод тых, хто ва ўладзе, таксама не могу нікога назваць. Няма ў нас яркіх дэпутатаў, і пакуль не можа быць, таму што ёсьць пытанні да выбараў у Палату

ТЫМ ЧАСАМ

Беларусь займае 57 месца сярод 180 краін свету па гендэрным раўнапрай, паведамляе belta.by. Але пры гэтым за аналагічную працу жанчыны ў парыгнанні з мужчынамі атрымліваюць на 17% менш.

І апазіцыя, і ўлада амаль у адзін голас кажуць, што сыходзячы 2009 год быў вельмі няпростым, нават цяжкім. А якім гэты год быў для беларускіх жанчын? Ці можна вызначыць "Жанчыну года-2009"?

Этыя пытанні "Тут і цяпер" задала некаторым экспертам.

"Паўзруёні эканамічнага развіцця любой краіны можна меркаваць пра становішча жанчын, — спрабуе падвесці вынікі года Алена Уладзіміраўна. — Канешне, калі гаварыць у цэлым, з улікам крызісных з'яў, то жанчынам і ў эканамічным, і ў псіхалагічным сэнсе было няпроста. Прастойвалі прадпрыемствы, многія жанчыны былі звольнены з працы пасля заканчэння тэрміну контрактаў. Я, дарэчы, ведаю шмат такіх прыкладаў. На пачатку года абваліўся рубель, знізіліся памеры дапамог і пенсій. І калі перамены не да лепшага, і не бачна перспектывы, то, канечнэ, жанчынам цяжэй. Но на нас, як вядома, ляжаць усе клопаты: лёс і дзяцей, і краіны. Будучы год, мяркуючы па праектах урада, таксама будзе няпростым. Эта значыць жанчынам будзе нялёгка..."

Мужчыне без жанчыны ніяк. Як і жанчыне без мужчыны

прадстаўнікоў. А калі нейкія жанчыны прызначаюцца ў парламент альбо міністрамі... Напрыклад, міністрам працы зараз прызначана жанчына. Ну і што з таго? Мне вядома, што рыхтуюцца змяненні і дапаўненні ў Працоўны кодэкс, якія яшчэ пагоршаша становішча працоўных, у тым ліку і жанчын".

Актыўныя беларускія жанчыны будуць балаціравацца на выбарах у мясцовыя саветы, але не на презідэнцкіх выбарах.

"Я пераканана, што ў Беларусі ёсьць жанчыны, якія маглі бы заняць презідэнцкае крэсла, — выказвае сваё думкі Яськова.

— Мы нават неяк абмяркоўвалі эта на адным з семінараў. Але, калі аб'ектыўна ацэньваць ситуацыю... Напрыклад, у адзінм спісе дэмакратычных кандыдатаў на выбары ў Нацыянальны сход са 110 чалавек жанчын было толькі... 16. Я б сказала, што патрыярхальныя погляды прысутнічаюць і на тым баку, і на гэтым. Магчыма, мужчыны, якія займаюць кіруючыя пасады і ва ўладзе, і ў яе апанентаў, проста не гатовы пратусціць у свае шэрагі жанчын. І я не могу паверыць, што беларуская апазіцыя здольна аб'яднацца вакол жанчын, якія заявіць пра тое, што будзе балаціравацца на пасаду кірауніка дзяржавы. Гэта малаверагодна. Таму мы робім стаўку на мясцовыя выбары. Я не ведаю, што з гэтага атрымаліца, бо мяніеца выбарнае

заканадаўства, але лічу: мы не маём маральнаага права ўпустіць гэты шанс".

А КАГО НАЗВАЦЬ МУЖЧЫНАМ ГОДА?

Кіраўнік Згуртавання беларусаў свету Алена Макоўская кажа, што, з пункта гледжання гендэрнай роўнасці, варта вылучаць не толькі жанчыну, але і мужчыну года.

"Для нас гэта быў вельмі напружаны, адказны і насычаны год, — гаворыць Алена. — Год выпрабавання. Год, калі развеяліся пэўныя ілюзіі, з'явіліся новыя сіабры і пацвердзілася старое шматгадове партнёрства. Год, які даў багатыя волы: было і станоўчае, і не-гатыўнае.

Але называць нейкія канкэртныя імёны я не гатова. І не могу вось так адразу называць, хто мог бы стаць жанчынай года-2009. Да таго ж я прыхільніца гендэрнай роўнасці. І калі ўводзіць прэмію "Жанчына года", то трэба ўзнагароджваць і мужчыну года. Але без падрыхтоўкі і доўгіх роздумаў я не могу называць прэтэндэнтái і на гэты тытул".

ЯК ПАСПЕЦЬ СТАЦЬ ПАСПЯХОВАЙ

У кожнай жанчыны ёсьць свой рэзэпт таго, як дасяг-

нуць вяршынъ. Пра гэта "Тут і цяпер" распавяляла генеральны дырэктар "Беларускага саюза прадпрымальнікаў" Тамара Чахоўская.

"На мой погляд, гэты год быў і не такім цяжкім, — кажа Тамара Віктараўна. — Дый хто яго ведае, што нас чакае наперадзе?.. Напрыклад, у 2009-м годзе мы нарэшце здолелі сабраць форум жанчын-прадпрымальніц. І нават наш старшыня Аляксандр Калінін, якога мы запрасілі з выступам, не без зайдзрасці адзначыў дух, што панаваў падчас мерапрыемства.

Канешне, жанчынам заўсёды пападае больш, чым мужчынам. На нашых плячах і праца, і бізнес, і дзецы, і бацькі. А некага муж кінуў, пайшоў да кахранкі, і жанчына застaeцца адна, з малымі дзецьмі, без грошай. І колькі жанчын, якія дасягнулі вялікія ўспехі! Ім даводзіцца складана, але раптам адкрываецца другое дыханне, і ў выніку яны становяцца зоркамі. Нашы жанчыны паспяваюць усёды і часта дасягаюць поспеху. І натхняюць мужчын на подзвігі".

Тамара Чахоўская маўрыць змяніць мысленне некаторых беларускіх чыноўнікаў, якія перашкаджаюць працы прадпрымальнікаў.

"Так, у гэтым годзе было шмат станоўчага: і рэгістрацыя спрасцілася, і ў падатковай сістэме ёсьць зрухі, — гаворыць Тамара Віктараўна. — Але мне яшчэ вельмі хацелася б змяніць мысленне некаторых беларускіх чыноўнікаў і іх адносіны да прадпрымальнікаў незалежна ад таго, жанчыны гэта ці мужчыны. Каб яны не бачылі ў прадпрымальніках канкурэнтái альбо нейкіх злодзеяў. Як казаў у свой час пачэсны старшыня Саюза прадпрымальнікаў Аляксандр Патупа, прадпрымальнікі — гэта тыя людзі, якія нясуць залатыя яйкі. І хочацца, каб дзяржава нарэште павярнулася тварам да іх".

АКСАНА КАРАТКЕВІЧ, спецыяльна для svabodaby.net.

ВЕРАСЕНЬ 1939-ГА ПАЧАЎСЯ Ў 1921-М

У снежні Польскі інстытут у Мінску і газета "Новы час" зладзілі круглы стол беларускіх і польскіх гісторыкаў, прысвячаны падзеям Другой сусветнай вайны.

Дыскусія набыла сенсацыйнае адценне, бо навукоўцы дзвюх краін нечакана і ці не ўпершыню публічна паразумеліся ў адной з самых няпростых тэм нашай гісторыяграфіі — проблеме верасня 1939 года. Карабандэнт "Тут і цяпер" засяродзіў увагу на самых цікавых момантах трохгадзіннага аблеркавання.

ПАМІЖ СВЯТАМІ ТА ТРАГЕДЫЯЙ

Надумку доктара гісторыі, прафесара БДУ Уладзіміра Снапкоўскага, аб'яднанне беларускага народа ў межах БССР стала вынікам змовы двух дыктатараў па падрыхтоўцы і ажыццяўленні расчленення Польшчы. "Канечне, для беларусаў — гэта нацыянальнае свята ў'яднання, а для польскага народа — вялікая нацыянальная трагедыя. / калі мы сёння адзначаем гэты юбілей, то заўсёды павінны праэта памятаць", — адзначыў Снапкоўскі.

У пацвярджэнне гэтай думкі дырэктар Польскага інстытута ў Мінску Пётр Казакевіч прывёў публікацыю ў газете "Нью-Ёрк Таймс" за 18 верасня 1939 года: "Коратка яе змест такі: гітлерызм — гэта карычневы камунізм, а камунізм — чырвоны фашызм, і сусвет хутка зразумее, што ёсць толькі адна проблема — паміж дэмакратыяй, свабодай і мірам, з аднаго боку, і дэспатызмам, тэрорам і вайной, з іншага".

ШТО АДБЫЛОСЯ Ў 1939-М

23 жніўня 1939 года кіраунікі МЗС СССР і Германіі Молатаў і Рыбентроп падпісалі пакт аб ненападзе, які стаў дамовай пра перадзел Еўропы. 1 верасня Гітлер напаў на Польшчу, развязаўшы Другую сусветную вайну. Праз 17 дзён на тэрыторыю Заходняй Беларусі, якая з часу Рыжскай дамовы 1921 года знаходзілася ў складзе Польшчы, уступіла Чырвоная Армія. 2 лістапада 1939 Вярховны Савет СССР аб'яднаў Заходнюю і Усходнюю Беларусь. Пры гэтым у 1939-м Сталін адрэзаў ад Беларусі Вільню і Віленскі край Літве, а ў 1945-м аддаў Беласточчыну Польшчы. За ў'яднанне заходняй беларусы заплацілі высокую цану. Больш за 130 тысяч жыхароў "усходніх крэсаў" былі распраесаваны, з іх каля 30 тысяч — расстраляны.

Доктар Анджэй Кшыштаф Кунэрт з Варшаўскага ўніверсітета называў падзеі "вельмі важнага для беларусаў" 1939 года падвойнай агрэсіяй для Польшчы. "Самай драматычнай з гледзіща наступстваў для Польшчы стала дата 28 верасня, калі ў Маскве быў падпісаны нямецка-савецкі пакт пра сяброўства і межы, названы ў нас пактам чацвёртага падзелу. У выніку гэтага падзелу Польшча была цалкам акупавана чужымі сіламі. I трэба таксама прыгадаць, што ў 1939 годзе абедзве дзяржавы, якія ажыццяўлі агрэсію на Польшчу, былі наймагутнейшымі ў Еўропе. I абедзве — таталітарнымі".

КАЛІ Б "ЗАХОДНІКІ" ЗАСТАЛІСЯ Ў ПОЛЬШЧЫ...

Доктар Казімеж Краеўскі з Інстытута нацыянальчай памяці ў Варшаве звязаў увагу прысутных на тое, што аб'яднанне беларусаў у адной адміністрацыйнай тэрыторыі зусім не азначала, што Савецкая Беларусь спрадўдзіць рэальныя чаканні беларускага народа.

"Так, у другой Рэчы Паспалітай беларусаў прыніжалі, але варта паглядзець, як іх праваў рэалізоўваліся ў савецкай рэспубліцы. У выніку таго аб'яднання беларусы самі зрабіліся аб'ектам рэпрэсій. Асабліва тыя пласты насельніцтва, якія непадзялялі савецкую арыентацыю, і не толькі арыентаваныя на Польскую

Удзельнікі круглага стала не прыйшли да агульнага пункту гледжання

дзяржаву, але і носьбіты беларускай незалежніцкай ідэі", — адзначыў ён.

"Калі гіпатэтычна допусціць, што Заходняя Беларусь засталася ў межах польскай дзяржавы, то можна меркаваць, што беларусы ў Польшчы жылі ў лепш, чым беларусы ў БССР і нават цяпер у Рэспубліцы Беларусь. Але існуе пытанне, ці засталіся б яны беларусамі", — прыпушціў Уладзімір Снапкоўскі. Пры гэтым ён прывёў даныя статыстыкі, паводле якой у 1946 годзе ў Польшчы было каля 600 тысяч беларусаў. Падчас жа апошняга перапісу толькі 49 тысяч чалавек назвалі сябе беларусамі, што сведчыць аб няўхільным працэсе асіміляцыі.

ЧАМУ ПАЛЯКІ АДМОВІЛІСЯ АД МІНСКА

Ці не найбольш цікавыя меркаванні гісторыкаў тычыліся падзеяў не 1939, а 1921 года, калі, паводле Рыжскага міру, Беларусь падзялілі напалам. "У часе перамоваў слабая савецкая Расія гатова была аддаць Польшчу нават большая тэрыторыі, чым было зафіксавана Рыжскім мірным дагаворам, — толькі б спыніць вайну. Вядома, што на гэтым контракце вяліся гарачыя дыскусіі ў складзе польскай дэлегацыі. Маглі ўзяць Мінск, але потым вырашилі, што яго будзе цяжка "ператравіць", таму пакінулі савецкай Расіі", — распавёў прафесар Снапкоўскі.

Адказ на пытанне, чаму так адбылося, даў **супрацоўнік**

Інстытута гісторыі НАН Беларусі доктар навук Аляксей Літвін.

«Мінск быў ужо ўзяты, і якраз з Рыгі, дзе адбываліся перамовы, прыйшла каманда яго вярнуць. Палякі ўрэшце прынялі рашэнне, што Мінск стане месцам, дзе павінна эвентуальна заходзіцца беларуская ідэя. Перамагла лінія народных демакратій, якія лічылі, што на Усходзе неабходна заніць тыя землі, дзе дамінуе "культура польска" і якія магчыма асіміляваць на працягу аднаго пакалення, — тлумачыць прафесар Літвін. — Тым самым польскае палітычнае кірауніцтва ўзяло курс на паланізацыю дзяржавы, пакінуўшы беларускае, украінскае і габрэйскае пытанні па-за межамі».

Гісторык перакананы, што вынікі Рыжскага міру хоць і былі трывожнымі польскай дыпламатыі, аднак неабачлівы курс польскай дзяржавы ў вырашэнні нацыянальнага пытання заклаў міну запавленага дзеяння. "Рыжскі мір стварыў прэцэдэнт: тое, што можна рабіць з беларусамі і ўкраінцамі, можна будзе зрабіць у будучым і з палякамі", — падсумаваў ён.

Напрыканцы дыскусіі гісторыкі выказалі пажаданне стварыць аўтактычную супольную акадэмічную працу, прысвечаную падзеям Другой сусветнай вайны.

ВІТАЛЬ РУДЗІЦКІ

Нядайна адзначаўся Сусветны дзень інвалідаў. Некаму, хто патрапіў пад піяраўскі візіт рэспубліканскага ці мясцовага начальніцтва (а такія жэсты сталіся ў нас традыцыйнымі настолькі ж, наколькі і эпіза-дичымі), пашанцавала.

ПАДАРУНКІ НЕ ЎСІМ

На іх адрас гучалі вітальныя слова, на сталах вабілі сваім выглядам торты-цуверкі-садавіна, у падарунак ад начальніцкіх наведальнінікаў былі пакінуты альбо тэлевізар, альбо камп'ютар...

Але ў мяне ёсьць знаёмы ў Магілёве, якому не пашанцавала. Ён патэлефанаваў мне якраз напярэдадні Дня інвалідаў і паскардзіўся, што ў сабесе, куды ён звярнуўся па дапамогу з нагоды так бы мовіць прафесійнага свята, яму паведамілі пра тое, што "каса ў нас пустая, а пенсю і без таго павыслі са снегня". Знаёмы мой узрадаваўся, бо, паколькі ніколі не працаваў, атрымлівае па сваёй інваліднасці ўсяго 62 "зялёныя паперкі", калі перавесці яго даход на ўспрымальныя долары. Ён па-

"НЯПРАВІЛЬНЫ" ІНВАЛІД

верыў сабесу і, як гаворыцца, пачаў чакаць свайго дня атрымання пенсіі. А калі дачакаўся, то ўбачыў, што на ягоным пенсіённым рахунку нічога не змянілася.

Каб высветліць, у чым спра-ва, і я накіраваўся з ім у той сабес. Там з парога мы пачулі, што гэта "працоўная пенсія" былі павышаны, а "сацыяльная" засталіся на ранейшым узроўні. Расстроены сябра застаяўся сядзець у калідоры, а я змог патрапіць у кабінет да адного з інспектараў установы. Гэта была жанчына, якая трymалася ўпэўненна, на пытанні адказвала лёгка і хутка,

практычна не гартаючи нікіх папер, якімі стол, дарэчы, быў завалены.

НЯХАЙ КЛАПОЦЯЦЦА БАЦЬКІ

Яна паведаміла, што сацыяльныя пенсіі павышаюцца па асобным графіку раз на квартал. "А што тыцыца вашага знаёмага, — зайджаваю яна, — пра якога вы кларапоціцеся, то дарма ўсё гэта". Маўляў, "мы яго тут усе добра ведаем", "ён больш прыбядняеца, чым гэта ёсьць на самай справе". Жанчына, у прыватнасці, паведаміла мне, што мой знаёмы насамрэч "нелегальная працуе на некалькіх работах", а таму яму не варта было б "хадзіць тут і выпрашваць дапамогу ці павышэнне пенсіі". Да таго ж у майго знаёмага, па словах супрацоўніцы сабеса, "жывяя бацькі, і няхай таксама аказваюць яму дапамогу".

Што сказаць? Я быў ура-жаны тым, што сабесаўскі інспектар сапраўды ведала пра майго знаёмага (свайго

кліента) практычна ўсё, на-ват не заглядаючы ні ў якія паперы, як я ўжо зазначаў. Гэта, безумоўна, гаварыла пра ейную службовую кваліфікацыю.

НА ЗЯВАХ АБ ДАПАМОЗЕ НЕ ПРАЖЫВЕШ

Аднак жа і іншыя пачуці не пакідалі мяне, калі я выйшаў з кабінета. Адкуль інспектар ведае пра "нелегальную" працу майго знаёмага? Нарэшце, што азначае спасылка чыноўніцы на бацькоў майго знаёмага, "якія яшчэ жывыя"?

Праўда, "дасведчаная" жанчына ўсё ж парайлі, каб мой знаёмы ўсё ж напісаў заяву на атрыманне дапамогі.

Мне толькі давядзеца прасачыць, ці атрымае ён падтрымку ў выніку такога звароту. Але жыць на заявах аб дапамозе зусім не тое, чым пастаянна атрымліваець годную пенсію, дастатковую для нармальнага жыцця. Ці не праўда?

ЯН ШЫШКА

"ВОЎЧЫ БІЛЕТ" ДЛЯ АХВЯРЫ ПСІХІЯТРЫ

Былога сядзельца "палітпісхушкі" абсле-давалі з ягоной просьбы і зноў прызналі псіхічна хворым, чым пазбавілі магчы-масці зарабляць на жыццё, паведамляе <http://regionby.org/>. А пенсія ў "палітычна ненадзейнага" Міхаіла Лукашэвіча — 169 000 рублёў.

ЗАМКНЁНАЕ КОЛА

Міхаіл Лукашэвіч сустрэў мяне калі свайго дома, у якім за няплату адключылі газ і электрычнасць. Ён сам звярнуўся ў Міністэрства аховы здароўя дзеля абсле-давання, бо як інвалід ахвяра мінулай сістэмы спадзяваўся аднавіць нейкія льготы і атрымліваць большыя грошы. Але...

— Яны ў мяне пытаюць: "Навошта вам абследаванне?" — распавядае Міхаіл. — Я і кажу: "Хачу дабіцца рэабілітацыі".

— А вам рэабілітацыя чым дапамагла 6?

— Выжыць трэба, за газ заплаціць, за свято.

— А якія ў вас проблемы цяпер?

— Адрэзалі за няплату святло і газ. Ва-уласным доме быццам бомж. Вось зіма надыходзіць, дык ваду яшчэ адрэжуць. Пенсія ў мяне 169 тысяч. Гэта чалавеку на два-тры разы добра паесці. А ў мяне сын-студэнт. Выкручуваюся, як магу.

— Мне нават мятлу ў руці браць нельга, — кажа Лукашэвіч. — Пыльныя рабо-ты — нельга, на вышыні працаўца, падымаць цяжар больш за чатыры кілаграмы таксама нельга. А дворнікі мусяць вёдры цягаць цяжкія. У цэнтры занятасці мяне знялі з уліку.

АМНАЗІН, ЦЫКЛАДОН, ГАЛАПІРЫДОН

Дваццаць гадоў тому спадар Лукашэвіч напісаў некалькі лістоў у французскую амбасаду, у якіх "клеветал на советский строй". Адказу не было, дык паехаў у Маскву дзеля асабістага контакту. Кантакт адбываўся, але не там і не з тымі людзьмі.

Міліцыянты завезлі яго ў бліжэйшы ўчастак. Потым Лукашэвіча гвалтоўна за-

садзілі ў маскоўскую вар'ятню і даймалі псіхатрапамі. Ён дагэтуль кулямётнай чаргой прагаворвае "аміназін, цыкладон, галапірыйдон". Рассказвае, як да яго прыязджала маці і не магла пазнаць, бо "плыў" і трыніў.

У Магілёўцах Лукашэвіча "далечвалі". "Курс лячэння" доўжыўся пайтара месяца. З таго часу некалькі камісій прызнавали яго альбо здаровым, альбо паведамлялі, што на ўліку ў псіхдыспансеры ён не стаіць.

УСЕ ПЫТАННІ — ДА РАСІІ

Міхаіл Лукашэвіч мае пасведчанне кіроўцы аўтамабіля і матацыкла. Праўда, з аблежаваннем: ён інвалід дзяцінства па зроку, аднавокі.

Днімі адзін высокі чыноўнік з Брэсцкага аблвыканкама прапанаваў ахвярам савецкіх рэпрэсій, якія прыйшлі да яго са сваім безграшоўем, аформіць сумесны зварот да Расіі: маўляў, Расія — правапараемнік Савецкага Саюза, таму няхай дапаможа чым можа.

Мудрае рашэнне, вартае дзяржайнага дзеяча. Дык можа, і ў справе Міхаіла Мікалаеўчы Лукашэвіча варта "аддзяліць мух ад катлет"? Калі нават і лячыцца, дык на якія грошы?

ПЯТРО ВАСІЛЕЎСКІ

2010: ГЛАБАЛЬНАЕ ПАХАЛАДАННЕ?

Кліматычны саміт ААН у Капенгагене, прысвечаны проблемам глабальнага пацяплення, выявіў не толькі супярэчнасці паміж развітымі капіталістычнымі краінамі і так званым трэцім светам.

Racія таксама вырашыла, так бы мовіць, падліць нафты ў агонь палемікі. За навуковай дыскусіяй расійскае кіраўніцтва ўбачыла пагрозу сваім інтарэсам з боку Захаду. Яшчэ Маркс некалі казаў, што калі табліца множання будзе перашкаджаць чыімсьці інтарэсам, яна будзе перагледжана. Традыцыі ідэалагічнай канфрантациі жывуць і перамагаюць.

Прэзідэнт РФ Мядзведзеў падчас сустрэчы з расійскімі акадэмікамі гаварыў пра тое, што барацьба за аблежаванне выкідаў вуглякіслага газу ў атмасферу (яму прыпісваюць "парніковы эфект") скіравана, нібыта, супраць краін, якія экспартуюць вуглевадароды, у першую чаргу — супраць *Racii*. І гэта значыць, што высновы некаторых заходніх эколагаў наконт прычын змены клімату зроблены па заказе Вашынгтона.

Між іншым, нешта падобнае ўжо было ў гады халоднай вайны. Генетыка ў Савецкім Саюзе была разгромлена, а кібернетыку абвясцілі "прадажнай дзеўкай імперыялізму".

Пагроза навіслі і над савецкімі вучонымі-фізікамі: іх абінавачвалі ў ідэалізме і касмапалітызме. Кіраунік аддзела науки ЦК Юры Жданаў дакладваў начальству, што фізіка ў СССР аддадзена на водкуп групе Ландау, Леантовича, Гінзбурга (у далейшым — нобелеўскага лаўрэата) ды іншым яўрэям і беспартыйным. Рыхтавалася чыстка, падобная на ту, што правёў у

Здарaeцца, лепш глабальнае пацяпленне, чым глабальнае паҳаладанне

біялогіі акадэмік Лысенка. Але дапамог акадэмік Курчатаў, вядомы фізік-тэарэтык. Калі Лаўрэнцій Берыя, які кіраваў пасля вайны "атамным праектам", запытаўся ў яго, ці прауда, што квантавая механіка і тэорыя адноснасці — ідэалістычныя, акадэмік адказаў прыгоста: "Калі іх забароняць, дык і атамнай бомбы не будзе".

Гэты эпізод прыводзіць у сваёй новай кнізе "Халодная вайна" Леанід Млечын.

Дарэчы, сёлета ў *Racii* і Украіне амаль адначасова вышла ў перакладзе з англійскай кнігі амерыканскага журналіста Эдварда Лукаса "Новая халодная вайна. Як Крэмль пагражае *Racii* і Захад" (2008). Яе аўтар даводзіць, што *Racія* ўзмаксніе свой ціск на Захад і краіны былога СССР як пастаўшчык энергарэсурсаў. "У бліжэйшыя гады Еўропа і нават Паўночная Амерыка адчуюць куды большую залежнасць ад дэфыцитнага і дарагога расійскага газу, але ў іх будзе вельмі малы шанц знайсці альтэрнатыўныя пастаўкі",

— лічыць Эдвард Лукас. На яго думку, *Racія* імкнецца захаваць за сабой "права нагляду ў сваій былы імперыі, яна хоча ведаць усё і мець сілы прадухліць тое, што ёй не падабаецца". Напрыклад, ва Украіне ці Малдове.

Зразумела, не можа быць поўнай аналогіі паміж сучаснасцю і халоднай вайной канца 40-х — пачатку 80-х гадоў. Але многія штампы і стэрэатыпы з таго часу захоўваюцца ў нашай свядомасці. Для савецкіх людзей першыя паслявеннія гады — гэта, найперш, атамная гонка, супрацьстаннне разведак, "пячорныя антыкамунізм", увасабленнем якога з'яўляліся Чэрчыль і Трумэн. Але гэта быў і час, калі рэалізаваўся "план Маршала" (паводле прозвішча тагачаснага дзяржсакратара ЗША). У красавіку 1948 года кангрэс прыняў закон аб дапамозе замежным дзяржавам. За чатыры гады ЗША выдзелілі Еўропе 17 мільярдаў долараў у выглядзе паставак харчавання, прадметаў спажывання і

незваротных субсідый.

У згаданай вышэй кнізе Млечын цытуе Васіля Быкава, якому падчас вайны давялося ўдзельнічаць у вызваленіі Малдовы ад нямецкіх і румынскіх войскаў (на жаль, аўтар не прыводзіць назыву быкаўскай кнігі ўспамінаў — "Доўгая дорога дамоў"):

"У Малдове правізіі было шмат, не тое што ва Украіне. У кожным доме — хлеб, нават белы, досьць малака, масла, сыру, сушанай садавіны. Калгасы абрабаваць малдаван яшчэ не паспелі...". Пасля заканчэння вайны Быкай зноў пабываў у Малдове, калі там здарылася вялікая засуха. Сёлы апусцелі, двары зараслі пустазеллем, палі стаялі чорныя.

Але пакутавала тады ўся пасляваенная Еўропа. У Англіі бесправацоўе дасягнула 6 мільёнаў чалавек. Зімой 47-га з-за жорсткіх халадоў там трывыдні не працавала прамысловасць — такога не было нават у ваенны час. "План Маршала" не толькі паставіў на ногі прамысловасць Заходняй Еўропы, даў мільёнам людзей працу і надзею. Ён разбурыў мытныя і многія іншыя бар'еры, якія перашкаджалі развіццю рынковай эканомікі, паклаў пачатак еўрапейскай інтэграцыі. Наўрад ці трэба нагадваць, што Румынія, якая дваццаць гадоў назад вызвалілася ад дыктатуры Чаўшэску, нядайна стала сібрам Еўрасаюза, а Малдова і Украіна імкнущы ў ЕС.

Якім будзе наступнае дзесяцігоддзе для Еўропы і Беларусі? Ці будуць улічаны памылкі мінулага? Ці не пададуцца нам праблемы глабальнага клімату драбязой у парыўнанні з праблемамі сацыяльна-эканамічнымі, якія трэба будзе вырашаць тут і цяпер?

МАКСІМ ПЕШКА

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ ЧЫТАЦЬ НАШУ ГАЗЕТУ Ў ІНТЕРНЭЦЕ І Ў PDF-ВЕРСII,
ЗАХОДЗЬЦЕ НА САЙТ WWW.SVABODABY.NET.**

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ АТРЫМЛІВАЦЬ PDF-ВЕРСIU ГАЗЕТЫ,
ПАВЕДАМЦЕ НАМ НА E-MAIL info@svabodaby.net ВАШ ЭЛЕКТРОННЫ АДРАС.**

Заснавальнік ТАА "Тут і цяпер"

Галоўны рэдактор А. Уласаў (email: info@svabodaby.net)

Адрас г. Мінск, вул. Касцюшкі, 18

Падпісаны ў друку 21:55 23.12.09

Тыраж 299 экзэмпляраў